

دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی

رای دیوان عالی کشور درباره ابطال اجراییه چک

پیام: رسیدگی به ادعای صادرکننده سند تجاری (محکوم علیه اجراییه

صادر) مبنی بر عدم استحقاق دارنده بر مطالبه وجه چک در

صلاحیت همان دادگاه صادرکننده اجراییه است.

شماره دادنامه قطعی : **140091920004817264**

تاریخ دادنامه قطعی : **31/02/1401**

آراء منتخب پرونده: شعبه دیوان عالی کشور

خلاصه جریان پرونده:

شعبه دادگاه عمومی بخش صفادشت به موجب قرار شماره

۷/۱۴۰۰.۲۸ - ۱۴۰۰.۹۱۳۹۰۰۰۹۴۵۸۲۵۰ چنین اظهار نظر نموده

است:

" در خصوص دعوی آقای م. م. فرزند م. ب. ۱. آقای ا. م. ا. فرزند ح.

۲. آقای ک. ک. فرزند ع. بخواسته ۱- ابطال چک ۲. ابطال اجراییه)

Heyvalaw.com

موضوع اجراییه مالی است (۳- مطالبه خسارات دادرسی دادگاه با
دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی

امعان نظر در محتویات پرونده و مندرجات پیوستی با توجه به اینکه

نشانی خواندگان در حوزه های قضایی دیگری می باشد. لذا دادگاه

باستناد ماده ۱۱ قانون این دادرسی مدنی و اصل محل اقامت خوانده

قرار عدم صلاحیت به شایستگی و اعتبار دادگاه حقوقی * صادر و اعلام

می نماید. مقرر است. دفتر ضمن تهیه بدل مفید پرونده به مرجع

ذیصلاح ارسال شود. "

متعاقبا شعبه ۲۴ دادگاه عمومی حقوقی * به موجب قرار شماره

۱۴۸۵۷۷۵۰۰۶۷۷۵۰۰۱۳۹۰۰۰۱۴۰۰۰۱۴ - ۱۹ - ۱۲/۱۴۰۰۰۰۱۴۸
چنین اظهار نظر نموده

است:

" در خصوص دعوی آقای م. م. به طرفیت آقایان ک. ک. و ا. ... م. ا.

به خواسته ابطال اجراییه شماره ۳۹۶۴۴۶۰۰۰۰۹۱۴۲۰۰۰۰۱۴۰۰ مورخ

۱۴۰۰/۰۵/۱۹ صادره از دادگاه عمومی بخش صفادشت، که بدوا از

ناحیه ان دادگاه محترم مستندا به ماده ۱۱ قانون این دادرسی مدنی و
Heyvalaw.com

بلحاظ اقامت ا. خ. در حوزه قضایی این دادگاه قرار صدم صلاحیت
دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی
صادر گردیده است، نظر به اینکه بدلا لت ذیل ماده ۲۳ قانون صدور
چک مصوب ۱۳۹۷، در خصوص رسیدگی به ادعای صادرکننده سند
تجاری (محکوم علیه اجراییه صادره) مبنی بر عدم استحقاق دارنده
بر مطالبه وجه چک می بایست از جانب همان دادگاه صادرکننده
اجراییه اظهار نظر گردد.، علیهذا مستندا به مقرر قانونی پیش گفته
طرح دعوی در این دادگاه فاقد وجاهت قانونی بوده بموجب ماده ۲۶
همان قانون ضمن نفی صلاحیت از خود، در اجرای ماده ۲۷ قانون
مارالذکر و تبصره ذیل ان قرار عدم صلاحیت به شایستگی دادگاه عمومی
بخش صفادشت صادر و اعلام می نماید. رای صادره حضوری و قطعی
است. "

با وصول پرونده به دیوان عالی کشور و ارجاع به این شعبه، هیات
قضایی شعبه در تاریخ بالا تشکیل گردید. پس از قرائت گزارش آقای ح.

ح. عضو ممیز و ملاحظه اوراق پرونده، مشاوره نموده و چنین رای
دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی

صادر می نماید.:

رای شعبه دیوان عالی کشور

رای

با توجه به مراتب فوق، نظر به اینکه استدلال شعبه ۲۴ دادگاه عمومی
حقوقی مجتمع قضایی * شهر صحیح و منطبق با موازین قانونی می
باشد، توجهاً به مواد ۲۶ و ۲۸ / تبصره ذیل ماده ۲۷ قانون این
دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی، ضمن تایید
استدلال مذکور، با اعلام صلاحیت شعبه دادگاه عمومی بخش
صفادشت حل اختلاف می گردد.

شعبه دوازدهم دیوان عالی کشور

رییس: ح. ح. عضو معاون: ع. ط.

ابطال یک ماده از شیوه نامه پذیرش درخواست اجرای اسناد رسمی در

دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی

مورد چک در هیات عمومی دیوان عدالت اداری

رای شماره ۲۹۵۸ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۱۲ هیات عمومی دیوان عدالت

اداری

شماره دادنامه: ۱۴۰۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۹۵۸ تاریخ دادنامه:

۱۴۰۰/۱۱/۱۲ شماره پرونده: ۰۰۰۱۵۳۷

مرجع رسیدگی: هیات عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای جهانبخش صالحی

پیام رای:

بند ۶ از قسمت مربوط به ویژگیهای چکهای مورد تقاضا در ماده ۲ شیوه
دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی

نامه پذیرش درخواست اجرای مفاد اسناد رسمی لازم الاجرا از طریق

دفاتر اسناد رسمی که بر اساس آن مقرر شده است که درج عباراتی از

قبیل بابت تضمین انجام کار یا امانت و ... در متن چک مانع از پذیرش

نمی باشد، ابطال شد.

موضوع شکایت و خواسته: ابطال جزء ۶ از عنوان چکهای مورد تقاضا

ذیل بند ۱ از ماده ۲ شیوه نامه پذیرش درخواست اجرای مفاد اسناد لازم

الاجرا از طریق دفاتر اسناد رسمی

گردش کار:

شکای به موجب دادخواستی ابطال جزء ۶ از عنوان چک های مورد تقاضا

ذیل بند ۱ از ماده ۲ شیوه نامه پذیرش درخواست اجرای مفاد اسناد لازم

الاجرا از طریق دفاتر اسناد رسمی را خواستار شده و در جهت تبیین
دینا تخصصی‌ترین سایت مشاوره حقوقی
خواسته اعلام کرده است که:

” اینجانب به دلیل مغایر بودن شیوه نامه اجرایی اسناد لازم الاجرا در
مورد چک سازمان ثبت و اسناد کشور با قانون چک درخواست ابطال
ماده ۳ در مورد به اجرا گذاشتن چک را دارم. در شیوه نامه اجرایی اسناد
لازم الاجرا در مورد چک به بی اثر بودن نوشتن متن چک امانت و ضمانت
انجام امری اشاره شده که باعث سوء استفاده از چک و ایجاد مشکل
برای دارندگان دسته چک شده اصولاً این چکها بایستی در دادگاه حقوقی
رسیدگی شود تا حقی ضایع نشود نه توسط اداره اجرای ثبت، بنابراین
باید در شیوه نامه اجرای قید شود اداره اجراییات ثبت اسناد حق رسیدگی
به چکهایی که در متن آن بابت ضمانت قید شده ندارد و دارنده چک به
دادگاه حقوقی مراجعه کند. “

شکای به موجب لایحه تکمیلی مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۱۱ اعلام کرده است
دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی

که:

” احتراماً اینجانب تقاضای ابطال جزء ۶ از عنوان چکهای مورد تقاضای
ذیل بند ۱ ماده ۲ شیوه نامه پذیرش درخواست اجرای مفاد اسناد رسمی
لازم الاجرا از طریق دفاتر اسناد رسمی و اداره اجرائیات ثبت اسناد که
دلالت بر پذیرش هر نوع چک ولو از بابت، تضمین و امانت و ... دارم و
تقاضای خود را به این شرح اصلاح می نمایم.“

متن مقرر مورد شکایت به شرح زیر است:

” ماده ۲- مدارک و مستندات لازم و نکات مهم برای پذیرش درخواست
اجرای اسناد لازم الاجرا از طریق دفاتر اسناد رسمی به شرح زیر می باشد:

چکهای مورد تقاضا باید: Heyvalaw.com

۶- درج عباراتی از قبیل بابت تضمین انجام کار یا امانت و... در متن چک مانع از پذیرش نمی باشد.”

در پاسخ به شکایت مذکور، مدیرکل دفتر حقوقی و امور مجلس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور به موجب لایحه شماره ۱۸۰۵۲۸/۱۴۰۰-۱۴۰۰/۱۰/۵ توضیح داده است که:

” در متن دادخواست نامبرده به شیوه نامه اجرای اسناد لازم الاجرا اشاره نموده که ظاهراً منظور شیوه نامه پذیرش درخواست اجرای مفاد اسناد لازم الاجرا از طریق دفاتر رسمی است. www.heyvalaw.com ۹۹/۹۵۲ - ۱۳۹۹/۶/۲ می

باشد. شایان ذکر است شیوه نامه مذکور در اجرای بند (ب) اصلاحی
دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی

ماده ۲ آیین نامه اجرا که در تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۶ همراه با ۲۰ ماده

پیشنهادی به تصویب رئیس وقت قوه قضاییه رسیده است و آنچه که

در شیوه نامه مورد اعتراض نامبرده است مواردی است که در آیین نامه

اجرای مفاد اسناد رسمی مصوب ۱۳۸۷ و اصلاحیه مذکور قید گردیده

است.

ادعای نامبرده مبنی بر سوء استفاده از چک و ایجاد مشکل برای دارندگان

در نتیجه اقدام ادارات اجرای ثبت که علیرغم اینکه در متن چک قید

گردیده چک بابت ضمانت یا امانت ... می باشد اقدام به صدور اجراییه

علیه صادر کننده می نمایند و این امر را مغایر با تبصره ۳ بند (ق) ماده ۵

مکرر قانون چک و بندهای (ج) و (ه) ماده ۱۳ قانون چک دانسته در

پاسخ اعلام می دارد برابر ماده ۱۸۶ آیین نامه اجرا که مقرر می دارد:

دعوای صادرکننده چک در مورد مطالبی که گاهی به عنوان بابت ضمانت
دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی
و امانت و ... در متن چک نوشته می شود.

همچنین مطالب مذکور در ظهر چک در مورد ظهرنویس در اداره ثبت
قابل رسیدگی نمی باشد و فقط وجه مرقوم در چک قابل صدور اجراییه
در اداره ثبت می باشد، بنابراین مغایرتی با بند (و) و تبصره ۳ ماده ۵ مکرر
قانون چک به نظر نمی رسد.

دینا

در بند مذکور سپری شدن مدت سه سال از تاریخ صدور گواهینامه عدم
پرداخت مشروط به عدم طرح دعوای حقوقی و کیفری در خصوص چک
توسط دارنده از موارد رفع سوء اثر از چک می باشد از طرفی در بند (د)
ارائه نامه رسمی از مرجع قضایی یا ثبتی ذیصلاح مبنی بر اتمام عملیات
اجرایی در خصوص چک را از موارد سوء اثر می داند.

Heyvalaw.com

دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی

همچنین با توجه به اینکه در ماده ۲ قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ مقرر گردیده دارنده چک در صورت مراجعه به بانک و عدم تمام یا قسمتی از وجه آن به علت نبودن محل یا به هر علت دیگری که منتفی به برگشت چک و عدم پرداخت گردد می تواند طبق قوانین و آیین نامه های مربوطه به ادارات اجرای اسناد رسمی وجه چک یا باقیمانده آن را از صادرکننده وصول نماید و از جمله این مقررات مواد ۱۸۳ الی ۱۹۳ آیین نامه اجرا می باشد که در کلیه موارد به صرف ارائه گواهی عدم پرداخت بنا به هر علتی و با تایید مطابقت امضای صادرکننده آن از طرف بانک محال علیه دارنده چک می تواند تقاضای صدور اجراییه علیه صادر کننده را بنماید.

لذا به نظر اقدام ادارات اجرا خلاف مقررات نمی باشد. ادعای مغایرت

Heyvalaw.com

با بندهای (ج) و (ه) ماده ۱۳ قانون صدور چک نیز از حیث اینکه ماده

مذکور صرفاً تعقیب کیفی در خصوص بندهای یاد شده را منتفی
دینا تخصصی‌ترین سایت مشاوره حقوقی
دانسته و نه اجرای آن از طریق ادارات اجرای ثبت، بلاوجه بوده تقاضای

رد شکایت شاکی را دارد.

هیات عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۱۲ با حضور
رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان
شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح
زیر به صدور رای مبادرت کرده است.

دینا

رای هیات عمومی

اولاً:

براساس بند «ب» ماده ۲۳ قانون صدور چک (اصلاحی مصوب
دینا تخصصی‌ترین سایت مشاوره حقوقی

۱۳۹۷/۸/۱۳)، یکی از شرایطی که در صورت وجود آنها دادگاه مکلف

است حسب مورد علیه صاحب حساب، صادرکننده یا هر دو اجراییه

صادر نماید این است که در متن چک قید نشده باشد که چک بابت

تضمین انجام معامله یا تعهدی است.

ثانیاً:

حکم مقرر در ماده ۱۸۶ آیین‌نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجرا و

طرز رسیدگی به شکایت از عملیات اجرایی مصوب ۱۳۸۷/۶/۱۱ رئیس

قوه قضائیه مبنی بر اینکه: «دعوی صادرکننده چک در مورد مطالبی که

گاهی به عنوان بابت... در متن چک نوشته می‌شود و همچنین مطالب

مذکور در ظهر چک در مورد ظهنویس در اداره ثبت قابل رسیدگی

Heyvalaw.com

نمی‌باشد و فقط وجه مرقوم در چک قابل صدور اجراییه در اداره ثبت
دینا تخصصی‌ترین سایت مشاوره حقوقی

می‌باشد»،

با توجه به حکم مقرر در ماده ۲۳ قانون صدور چک (اصلاحی مصوب
۱۳۹۷/۸/۱۳) و به واسطه مغایرت آن با ماده قانونی مزبور به عنوان
قانون لاحق نسخ شده و در حال حاضر قابل استناد نیست.

بنا به مراتب فوق، بند ۶ از قسمت مربوط به ویژگیهای چکهای مورد
تقاضا در ماده ۲ شیوه‌نامه پذیرش درخواست اجرای مفاد اسناد رسمی
لازم‌الاجرا از طریق دفاتر اسناد رسمی که براساس آن مقرر شده است که
درج عباراتی از قبیل بابت تضمین انجام کار یا امانت و ... در متن چک
مانع از پذیرش نمی‌باشد، با ماده ۲۳ قانون صدور چک (اصلاحی مصوب
۱۳۹۷/۸/۱۳) مغایرت دارد و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون

تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال
دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی
می شود.

حکمتعلی مظفری

رئیس هیات عمومی دیوان عدالت اداری

